

EDITORIAL

DIFICULTATS GREUS DE LA SANITAT CATALANA AVUI

Ja fa alguns anys, el 2006, quan es va celebrar el centenari de l'Hospital Clínic i de la nova Facultat de Medicina, la nostra sanitat estava en un bon moment, si més no aparent. Hi havia una mentalitat i un clima de progrés, que anàvem endavant. El fet de base és que la medicina, com a "ciència" estava en una línia de progrés continuat.

Això portava a una sensació progressiva de benestar, i semblava que podia durar. Però calia tenir en compte que el progrés també té un preu. Si es vol seguir en el mateix nivell i mantenir el ritme, cal poder pagar-lo.

Com que les possibilitats diagnòstiques, preventives i terapèutiques milloren, en bona part perquè s'introdueixen elements nous, derivats de coneixements nous, que originen més despeses, cal estar en condicions d'assumir aquesta despesa. Aquest és un principi general, i si es vol mantenir la qualitat cal estar en condicions de fer-ho. La manca de diners porta a una disminució del pressupost, i així anem, al cap de poc temps, a una disminució de la qualitat. Aquí estàvem en una situació còmoda i de relativa seguretat en l'aspecte sanitari, si més no per a la majoria de la població.

** Es va arribar a considerar un projecte de sanitat pública universal, i a més gratuïta. Perfecte: estàvem bastant ben situats, però el terra era més inestable del que es pensava. O millor dit, del que se'ns informava. Ara l'edifici comença a trontollar, i des de diferents punts de vista: el problema ja no és solament sanitari. Té repercussions socials molt importants. Ha transcendit al carrer, a l'economia, a l'estat d'ànim, a la pròpia base del progrés, al clima social, a la responsabilitat dels dirigents de la societat. Ara el cel transparent i clar que hem tingut està núvol. Hi ha massa gèrmens de descomposició. Cal doncs començar en pensar en les solucions. No és que no s'hi pensi. Però sí que cal pensar en aplicar **solucions efectives**. Tenim prou signes en el nostre medi ambient, tant social com ecològic, per veure que cal prendre's les coses d'una altra manera. I els punts d'atenció han de ser molts i en camps diversos.

Alguns poden tenir solucions dineràries, però altres tenen requeriments diferents: els més bàsics són

potser dos: un és el moral. No tant moral en el sentit d'ètica, que també importa, sinó el de l'estat d'ànim, la **desmoralització** el pensar que no tenim "arreglo", per dir-ho amb un hispanisme contundent. Una pregunta és: Estem disposats a acceptar un estat de retrocés?, i ara ens limitem només a la sanitat. Creiem que és inevitable que la nostra salut col·lectiva, la de tots, vagi endarrere? Ens hem de conformar? Hi ha països del món en què per causes diverses, això ja està passant, o si més no, així ho expliquen els elements de difusió. Sembla clar que hi ha una certa acceptació d'una situació, de desmoralització. I abans de rendir-nos, de considerar que és inevitable, cal intentar un redreçament.

** Hem parlat de problemes que tenen solucions, o millores, que poden ser dineràries. Cal destinar-hi el pressupost que toqui, o sigui **fixar prioritats** dins de la massa, sovint espessa, dels pressupostos generals i els de cada institució amb responsabilitats en aquest camp. Aquesta és una responsabilitat, de les més primàries, que tenen els qui dirigeixen la societat, és a dir els polítics com a caps visibles i els qui estan al seu darrere, més protegits. I també els qui aparentment decideixen, els participants, a vegades només aparents també, és a dir els electors. Cal saber quants diners es necessiten, per a mantenir, si més no el ritme que hi havia fa una dotzena d'anys, quan el centenari del Clínic.

D'on han de sortir? Probablement de llocs on també són necessaris, però amb necessitat menys primària que mantenir la salut de tota la població. Queda dit, fa uns anys podia ser un toc d'alerta. Ara ja és un toc d'alarma. Ja fa alguns anys hi ha prou moviment al carrer, en forma de protestes, per a què tothom ho entengui. Des del retard en els pagaments a les farmàcies, que han estat motiu de prou soroll, a les vagues pels sous de gairebé tots els professionals de la sanitat pública. Això fa alguns anys ja arribava al carrer. Ara es va fixant en el sentiment intern.

** El control del **medi ambient**, des de l'aire que respirem, als aliments que ja tenen molts d'ells contaminants orgànics o metàl·lics en quantitats detectables i no pas inoqües. Aquí només s'esmenta el tema de la contaminació, perquè afecta directament a formes molt diverses de patologia. I és evident que aquest és

un tema que forma part de les dificultats amb que es troba una bona sanitat.

Ara anem al **camp intrasanitari**. Pensem que si invertim menys en recerca, anirem més bé? Pensem que si dediquem menys esforç a la prevenció, anirem més bé? La resposta sembla que ha de ser clara: el retard també comporta retrocés.

I encara hi ha qüestions més complexes, amb **diversitat de criteris**, siguin ideològics, polítics, econòmics, o d'altres tipus. En els aspectes purament científics, sembla que una part de la població, que pot ser important i fa sentit la seva veu, té dubtes en alguns aspectes. Per exemple, per esmentar potser el més conflictiu, el de les vacunes. És evident que no totes les vacunes tenen la mateixa eficàcia, ni el mateix risc. Seria forassenyat no acceptar com a vàlides les que ja han superat la prova del temps. La vacuna front a la verola va marcar una frontera històrica, tot i que no va ser fàcil la seva acceptació a tot arreu. Va tenir moltes reticències. Igualment va passar amb la de la ràbia, i altres amb una eficàcia molt elevada. És clar que algunes, en proporció diver-

sa però petita, tenen també efectes secundaris. Però el benefici en conjunt ha estat enorme. Malgrat això hi ha una certa tendència, en alguns sectors, a discutir el valor de les vacunes, i a negar la protecció de la població infantil, que no està en condicions de decidir per sí mateixa. El tema ja ha tingut un considerable ressò. Molts no hi creuen, o hi creuen poc. En sentit semblant les **reticències** als medicaments.

En resum l'Acadèmia assenyala alguns punts que estan entre les majors dificultats que pot afrontar la sanitat. El primer avui, més immediat, és el del risc de retrocés de la qualitat assistencial de la població per manca, o distribució deficient de les aportacions pres-supostàries. Els problemes que tenen els directius que necessiten que els comptes quadrin, i els fets tossuts, que desquaden la despesa. Després afectant a tota la població no del país, sinó del planeta, la contaminació accelerada del medi ambient; i en tercer punt les dificultats derivades del propi medi intrasanitari: professionals i usuaris i que ja afecten a la població. Cal evitar la pobresa i la desmoralització.